

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 20/2021 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, maa- ja metsätalousministeriö
- tutkija Ari Leskelä, Luonnonvarakeskus
- toiminnanjohtaja Vesa Karttunen, Kalatalouden Keskusliitto
- toimitusjohtaja Kim Jordas, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry
- WWF Suomi

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- oikeusministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kalastuslakia, Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia ja kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annettua lakia.

Esityksen mukaan kaupallisen kalastajan määritelmään liittyvä viittaus arvonlisäverolaissa säädettyyn verovelvollisuusrajaan muutettaisiin kalastuksen liikevaihtoa koskevaksi euromääräiseksi rajaksi. Esityksen tarkoituksena on estää verovelvollisuusrajan noston vaikutus määritelmään. Kysymys on teknisestä korjauksesta ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien määritelmän

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2021 vp

ylläpitämiseksi ja verovelvollisuusrajan korotuksesta aiheutuvien kielteisten vaikutusten välttämiseksi.

Lisäksi Euroopan meri- ja kalatalousrahaston mukaista tukea voitaisiin kehittämishankkeiden lisäksi myöntää ennakkoina myös investointihankkeille, joilla helpotetaan yritysten sopeutumista covid-19-epidemian aiheuttamiin poikkeuksellisiin olosuhteisiin nykyisen ohjelmakauden loppuun saakka.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2021. Lakeja sovellettaisiin kuitenkin jo 1 päivänä tammikuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin rekisteröinti- ja tukihakemuksiin.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että esityksen ensisijaisena tavoitteena on välttää vuoden 2021 alussa voimaan tulleen arvonlisäverolain verovelvollisuusrajan noston kielteiset seurauksivaikutukset kaupalliseen kalastukseen, joihin myös valtiovarainvaliokunta kiinnitti huomiota arvonlisäverolain muutosesityksen käsittelyssä (VaVM 21/2020 vp — HE 143/2020 vp). Hallituksen esityksessä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Kaupalliset kalastajat jaetaan kahteen ryhmään kalastuslain perusteella, ja tältä osin voimassa olevassa kalastuslaissa viitataan suoraan arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädettyyn liikevaihdon määrään. Esityksen mukaan kalastuslaissa oleva kaupallisen kalastajan määritelmään liittyvä viittaus arvonlisäverolain verovelvollisuusrajaan muutetaan kalastuksen liikevaihtoa koskevaksi 10 000 euron rajaksi, mikä vastaa ennen arvonlisäverolain muutosta viiden vuoden ajan vallinnutta tilannetta. Esitys ei näin ollen käytännössä vaikuta nykytilaan tai kaupallisen kalastajan määritelmän taustalla oleviin kalastusta koskeviin järjestelyihin. Valiokunta korostaa, että kalakantojen tilaa ja kehitystä on jatkuvasti seurattava ja näin saatujen tietojen pohjalta on tarvittaessa erikseen kehitettävä kalastuksen sääntelyä.

Valiokunta toteaa, että esitetty kalastuslain 88 §:n muutos koskee arvonlisäverolain verovelvollisuusrajan nostoa vastaavasti sellaisia kaupallisia kalastajia, joiden liikevaihto sijoittuu 10 000 euron ja 15 000 euron välille. Tähän ryhmään kuuluvat kaupalliset kalastajat ovat tyypillisesti aloittavia kalastajia ja toisaalta kalastajia, joiden toiminta on hiipumassa eläköitymisen johdosta tai toimintaympäristössä olevien vaikeuksien takia. Kaupallisista kalastajista ylläpidettävästä rekisteristä ei saada suoraan näiden kalastajien lukumäärää, mutta maa- ja metsätalousministeriön arvion mukaan heidän osuutensa on noin 20 prosenttia merialueen ja sisävesien I ryhmän kalastajista, joita on yhteensä noin 700. Kaupalliset kalastajat suunnittelevat toimintaansa, esimerkiksi kalastusoikeuksien hankkimista ja kalustoinvestointeja, pitkällä tähtäimellä, ja yllättävä siirto ryhmästä toiseen voi aiheuttaa vaikeuksia yritystoiminnan harjoittamiselle. Valiokunta pitää tällaisten yllättävien haitallisten vaikutusten estämiseksi tärkeänä, että ehdotetut lait tulevat esityksen mukaisesti voimaan mahdollisimman pian ja että niitä sovelletaan kaikkiin 1.1.2021 ja sen jälkeen jätettyihin kaupallisen kalastajan rekisteröitymistä tai tukia koskeviin hakemuksiin.

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2021 vp

Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kalatalousyritysten sopeutumista covid-19-epidemian aiheuttamiin poikkeuksellisiin olosuhteisiin helpotetaan nykyisen ohjelmakauden loppuun saakka. Tämä tehdään ehdotuksen mukaan myöntämällä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston mukaista tukea kehittämishankkeiden lisäksi ennakkoina myös investointihankkeille. Valiokunta toteaa, että covid-19-epidemia on vaikeuttanut kalastusyritysten toimintaa ja pakottanut niitä muuttamaan toimintatapojaan, mikä synnyttää tarpeita investoinneille. Valiokunta pitää näin olleen hallituksen esitystä myös tältä osin kannatettavana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 20/2021 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen.

Helsingissä 25.3.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Mikko Savola kesk
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Tiina Elo vihr
varajäsen Tuomas Kettunen kesk
varajäsen Ari Koponen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina